

5.2 Het maken van een samenvatting

Bij het maken van een samenvatting leert u veel over de structuur van een tekst. Dat is nuttig wanneer u zelf wilt gaan schrijven.

Hoe lang moet een samenvatting zijn ten opzichte van de oorspronkelijke tekst? Daar is geen algemene regel voor te geven. Dat hangt af van het doel waarvoor de samenvatting wordt geschreven en van de hoeveelheid informatie in de tekst.

Een samenvatting geeft altijd antwoord op de volgende drie vragen:

- 1 Wat is het *centrale thema* van de tekst?
- 2 Wat is de *uitwerking* van dit centrale thema: wat wordt erover gezegd?
- 3 Wat is de *conclusie*?

Het maken van een samenvatting wordt eerst geoefend met behulp van korte teksten. Dergelijke teksten zult u in de praktijk niet hoeven samen te vatten: daar zijn ze te kort voor. In dit hoofdstuk zijn ze als oefenmateriaal opgenomen. Het hoofdstuk wordt besloten met een langere tekst waarvan u een samenvatting moet maken.

Opdracht 42

Lees eerst de vragen en vervolgens de tekst *Specialisatie*. Beantwoord daarna de vragen. Schrijf de antwoorden op.

- 1 De boeren in Nederland hebben zich gespecialiseerd in drie soorten bedrijfstakken. Welke?
- 2 Wat is het effect geweest van die specialisatie?

Specialisatie

Vroeger waren de meeste boerderijen kleine, zogenaamde 'gemengde' bedrijven. Er liepen wat koeien, varkens, schapen en kippen rond en er werden wat aardappels, bieten of granen geteeld. Dit soort bedrijven is er tegenwoordig niet veel meer. Er is een enorme specialisatie gekomen. De akkerbouw, de tuinbouw en de veehouderij zijn allemaal aparte, gespecialiseerde bedrijfstakken geworden.

De *akkerbouw* houdt zich vooral bezig met de teelt van aardappelen, granen, suikerbieten en snijmais. Dit laatste gewas is erg geschikt als voer voor rundvee.

De *tuinbouw* vindt zowel plaats in kassen als op de 'koude grond'. Het gaat hierbij

20 om de teelt van groente en fruit (de voedingstuinbouw) en het kweken van bloemen, planten, bloembollen en bomen (de sierteelt).

25 De *veehouderij* bestaat in ons land voornamelijk uit de melkveehouderij en de intensieve veehouderij. De melkveehouderij is gericht op de produktie van zuivel: melk, boter, kaas. Bij de intensieve veehouderij worden varkens, kalveren en kippen in stallen gehouden, zij dienen voor de produktie van vlees en eieren.

35 De specialisatie heeft een gunstige ontwikkeling opgeleverd. De gemiddelde opbrengst van het Nederlandse boerenbedrijf is tot de allergrootste ter wereld gaan behoren.

Naar: *Keesings Antenne*, 30 oktober 1984

Het maken van een samenvatting: drie stappen

1 U leest de titel, de eerste en de laatste alinea, eventuele tussenkopjes en opvallend (bijvoorbeeld cursief of vet) gedrukte woorden. U kunt nu het centrale thema vaststellen, en dit in telegramstijl opschrijven.

CENTRALE THEMA: De specialisatie van de boeren in Nederland.

2 Dan bepaalt u per alinea wat de kernzin is, dat wil zeggen de zin met de belangrijkste informatie. Nu kunt u de uitwerking vaststellen, in dit geval het antwoord op de vraag: 'Wat houdt deze specialisatie in?'

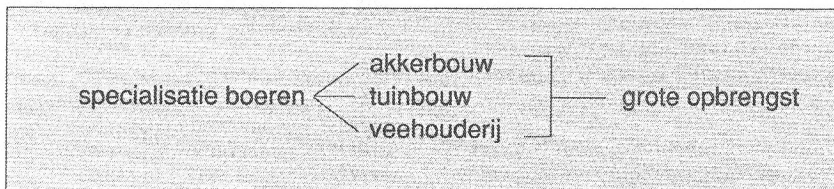
UITWERKING: Specialisatie in akkerbouw, tuinbouw of veehouderij.

3 Herlees de laatste alinea en bepaal wat de conclusie is, als die er is. Hier is de conclusie het antwoord op de vraag: 'Wat is het resultaat van deze specialisatie?'

CONCLUSIE: Het gemiddelde Nederlandse boerenbedrijf heeft door de specialisatie een grote opbrengst.

Let op: Niet elke tekst bevat een echte conclusie. Soms wordt afgesloten met een slotopmerking die verder weinig met de tekst te maken heeft. Bepaal zelf of u die dan opneemt in de samenvatting.

In schema:

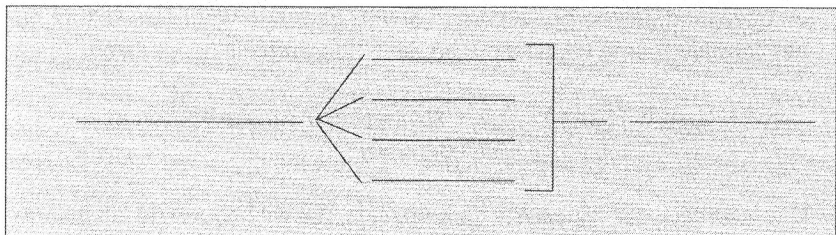
CENTRALE THEMA

UITWERKING

CONCLUSIE

Opdracht 43

Lees de tekst *Voetbal* en bepaal het centrale thema, de uitwerking en de conclusie. Zet deze drie elementen vervolgens in een schema.

CENTRALE THEMA

UITWERKING

CONCLUSIE